

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3258/2020. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.799/2017/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszindítványt terjesztett elő, amelyet a Zalaegerszegi Törvényszék 5.P.21.069/2014/81/III. számú átiratával továbbított az Alkotmánybíróságnak. Alkotmányjogi panaszában – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján – a Zalaegerszegi Törvényszék 5.P.21.069/2014/52. számú ítélete, a Pécsi Ítéletábla Pf.V.20.022/2017/7. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.IV.21.799/2017/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, a 28. cikke, a XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással kérte.
- [2] Az indítványozó önálló bírósági végrehajtót az első fokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék 5.P.21.069/2014/52. számú ítéletével, majd a másodfokon eljáró Pécsi Ítéletábla Pf.V.20.022/2017/7. számú ítéletével kártérítési ügyben elmarasztalta, végrehajtási eljárás során foganatosított foglalással összefüggő jogszabályellenes eljárása miatt. Az ügyben eljáró Kúria végül Pfv.IV.21.799/2017/14. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, indokolásbéli módosítással, amely indítványozó alapügyben tanúsított felróható magatartása és annak keletkezett kárral fennálló okozati összefüggéseire terjedt ki, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 111–113. §-ai alapján.
- [3] Az indítvány szerint az ügyben eljáró Kúria Pfv.IV.21.799/2017/14. számú ítélete azért sérti a *fair* eljáráshoz való jogot, mert döntése nem felel meg az indokolási kötelezettség által támasztott elvárásoknak. Álláspontja szerint 1. a Kúria nem tért ki a felülvizsgálati kérelem lényeges részeinek vizsgálatára; 2. nem megfelelően alkalmazta a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) államigazgatási jogkörben okozott kár megállapítási feltételeit tartalmazó 349. § (1) bekezdésében foglaltakat; 3. nem tért ki az indítványozó által tanúsított jogellenes magatartás mibenlétére. Kifogásolta továbbá az indítványozó a Kúria Vht. 111–113. §-ainak értelmezését, ennek keretében a tényállás megállapítását (lásd: végrehajtási kifogásként való elismerése a végrehajtás kérő nyilatkozatainak). Álláspontja szerint ezen túl az észszerű határidőn belül történő döntéshez való joga is sérült, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati eljárás során „csaknem két év elteltével született döntés”.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, amelynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [5] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A főtítkári hiánypótlási felhívásra az indítványozó a hiánypótlását határidőben nyújtotta be. A rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítélet az eljárást befejező döntés, így alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott ítélettel lezárt polgári eljárásban III. rendű alperes volt – fennáll.
- [6] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, nem tartalmaz ugyanis az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése [lásd például: 3309/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [10]] és az Alaptörvény 28. cikke

- {lásd: 3252/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [21]; vagy 3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [23]}, így azokra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozóknak nincs lehetősége. A panasz tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek.
- [7] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek részben tesz eleget a következők szerint, tartalmazza: a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §-a); b) az eljárás megindításának indokait (a Kúria döntése alapvető jogának sérelmét okozta), az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt a másodfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal.
- [8] Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét csupán állította, ám e vonatkozásban érvekkel nem támasztotta alá a kérelmét. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételnek.
- [9] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás, és nem a bírósági felülvizsgálat vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét {3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [8]; 3010/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}, így a bírósági eljárás *fair* jellegével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz a XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak.
- [10] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére egyrészt a Kúria döntésével kapcsolatban a Ptk. 349. § (1) bekezdése, valamint a Vht. 111–113. §-ai jogértelmezésével, az indítványozó, mint az alapügy III. rendű alperese, kártérítési felelőssége megállapításával összefüggésben hivatkozott; másrészt állítása szerint azért is sérült a tisztességes eljáráshoz való joga, mert a felülvizsgálati kérelem tárgyában a Kúria az észszerű határidőn túl hozta meg döntését.
- [11] 3.1. Az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően {lásd például: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]}. Következetes gyakorlatából az Alkotmánybíróság az indokolt bírói döntéssel összefüggésben, jelen ügyre vonatkozva kiemeli a következőket: „Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének a teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ehhez képest az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata.”{Lásd: 7/2013. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [24]; 3305/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [33]}
- [12] Jelen ügy mindehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.

- [13] Ezt kiegészítve az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróóság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [14] Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [15] Jelen ügyben ilyen, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. A Kúria a támadott ítéletét kétséget kizáróan megindokolta: megjelölte, hogy döntését mely anyagi és eljárási rendelkezésekre alapította, indoklással támasztotta alá a jogerős ítéletet hatályában fenntartó döntését, megjelölte továbbá, hogy mely kérdésben látta szükségesnek módosítani/kiegészíteni, utóbbit az ügyre vonatkozó jogszabály hivatkozással indokolta.
- [16] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétevényének megállapíthatóságára.
- [17] 3.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelmével összefüggésben is állította. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme tekintetében az Alkotmánybíróság több polgári ügy vonatkozásában is úgy foglalt állást, hogy az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság az ügy észszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben kiemelte, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet. Az ítéletek megsemmisítése révén viszont a bírósági eljárás újra kezdetét venné, ezáltal a per csak tovább húzódna. „A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe.” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3247/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]} Erre tekintettel az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog vonatkozásában sem merült fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kétevénye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [18] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság szerint az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.

- [19] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjának, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. június 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1376/2019.

